

[Landbrugsministeren]

Frem for at fremsætte forslag om yderligere konkrete initiativer fandt regeringen behov for at gennemanalysere landbrugets miljøproblemer i sammenhæng med landbrugets strukturudvikling og økonomi m.v. og på denne baggrund at fremlægge en handlingsplan for en bæredygtig udvikling i landbruget. Handlingsplanen skal sikre et bæredygtigt dansk landbrug, der fungerer, omstilles og udvikles i balance med naturen, og som samtidig er konkurrencedygtigt og økonomisk uafhængigt inden for rammerne af EF's landbrugspolitik.

I en anden statusredegørelse for det hidtidige forløb af handlingsplanen for nedsættelse af forbruget af bekæmpelsesmidler i landbruget blev det i foråret 1990 fastslået, at planens mål ikke var nået. Regeringen tilkendegav derfor, at den ville gennemanalysere, hvilke yderligere initiativer der ville være mest hensigtsmæssige for at opnå det nødvendige fald i bekæmpelsesmiddelforbruget, og i handlingsplanen for en bæredygtig udvikling i landbruget fremlægge forslag til yderligere tiltag på dette område.

Konsensuskonferencen

På baggrund af vandmiljøplanen blev der igangsat et omfattende forsknings- og overvågningsprogram. Resultatet heraf forelå i efteråret 1990. For at få en samlet vurdering af den foreliggende viden afholdt regeringen i februar 1991 en konsensuskonference om kvælstof, fosfor og organisk stof i jord- og vandmiljøet. Formålet med konferencen var at fortolke og sammenfatte den nyeste viden på dette område for herved at skabe et miljømæssigt fundament for regeringens handlingsplan.

I hovedkonklusionen fra konferencen blev det fastslået:

»Der er fortsat store problemer med vandkvaliteten i grundvandet, vandløbene, søerne, fjordene og havet.

Fuld gennemførelse af vandmiljøplanens krav og andre vedtagne foranstaltninger forventes i væsentlig grad at forbedre vandkvaliteten. Der er ikke belæg for generel ændring af de vedtagne krav; men der er et omfattende og påtrængende behov for lokalt differentierede skærpselser af kravene i oplande til nitratbelastede vandforsyninger og i oplande til sårbare vandløb, søer og fjorde.

Vandmiljøplanens krav og andre foranstaltninger har i de senere år ført til væsentlige for-

bedringer i vandkvaliteten i mange vandløb og visse søer; men der er fortsat et stort behov for gennemførelse af vandmiljøplanen og andre vedtagne foranstaltninger.

Der er ikke konstateret forbedringer i vandkvaliteten i havet; men det forventes, at 50 pct. reduktion af kvælstoftilførslen og 80 pct. af fosfortilførselen fra Danmark vil bidrage til forbedring af havmiljøet, især i de kystnære områder. Væsentlig forbedring i det åbne hav opnås kun i det omfang, bidrag fra andre lande og fra atmosfæren reduceres tilsvarende. Usikkerhederne er for store til at kunne motivere skærpselse eller lempelse af kravet.«

På denne baggrund fremlægger regeringen sin handlingsplan for en bæredygtig udvikling i landbruget. Landbrugsministeriet fremlægger samtidig hermed en analyse af landbrugets forhold, som har dannet grundlag for udarbejdelsen af regeringens handlingsplan.

Forudsætninger for handlingsplanen

Regeringen lægger vægt på at bevare et bæredygtigt dansk landbrug, som producerer sunde fødevarer af høj kvalitet til forbrug og eksport. Det er regeringens målsætning, at dansk landbrug skal kunne klare sig uden offentlig støtte, og at effektive landbrug inden for rammerne af EF's landbrugspolitik skal kunne give indtjenings- og arbejdsvilkår, som kan måle sig med andre erhvervs og samtidig give mulighed for konsolidering af den enkelte bedrift. Regeringen lægger vægt på, at produktionen sker under etisk og miljømæssigt forsvarlige forhold.

I en situation, hvor den teknologiske udvikling gør landbrugsproduktionen mere og mere intensiv, samtidig med at der med mellemrum opstår problemer med overskudsproduktion, er det nærliggende at knytte løsningen af overskudsproblemerne sammen med den stigende miljøbevidsthed i Fællesskabets medlemslande: »Når den intensive produktion både skaber markedsuligevægt og belaster produktionsmiljøet og omgivelserne, hvorfor kan vi så ikke løse begge problemer ved en mindre intensiv produktion?«, vil mange formentlig spørge.

Landbrugserhvervet består af mange forholdsvis små bedrifter, som hver for sig træffer beslutning om produktionsomfang og -sammensætning, investeringer, produktionsmetoder etc. Over tiden er der en tendens til, at de